

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Metodologia badań naukowych Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Gospodarka przestrzenna Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 25GPTS.22HS.05575.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne	
Koordynator zajęć		Krzysztof Stachowiak	
Prowadzący zajęcia		Krzysztof Stachowiak, Bartosz Stępiński, Maciej Głowczyński, Tomasz Sowada	
Okres Semestr 2		Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin - Laboratorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu metodologii ogólnej nauk
C2	zapoznanie z podstawowymi pojęciami i koncepcjami metodologicznymi w naukach społecznych
C3	przekazanie wiedzy na temat specyfiki nauki o gospodarce przestrzennej i badań społecznych oraz miejsca gospodarki przestrzennej w systemie nauk
C4	rozwijanie umiejętności doboru odpowiedniej procedury badawczej i metod w realizacji badań społecznych
C5	przygotowanie podstaw metodologicznych niezbędnych do przeprowadzania badań i pisanie pracy magisterskiej
C6	kształtowanie świadomości poprawności metodologicznej prowadzonych badań

Wymagania wstępne

brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	stosuje najważniejsze pojęcia z zakresu metodologii ogólnej i szczegółowej	GPT_K2_W01, GPT_K2_W05	Egzamin pisemny, Raport
W2	rozumie odrębność wiedzy naukowej oraz zna kryteria pozwalające odróżnić wiedzę od innych rodzajów wiedzy	GPT_K2_W01, GPT_K2_W05	Egzamin pisemny
W3	objaśnia specyfikę gospodarki przestrzennej i badań społecznych na tle innych dyscyplin naukowych.	GPT_K2_W01, GPT_K2_W05	Egzamin pisemny
W4	zna podstawowe metody nauk społecznych i potrafi ocenić ich przydatność do badania różnego rodzaju problemów poznawczych	GPT_K2_W04, GPT_K2_W06	Egzamin pisemny, Raport
W5	zna procedury związane z formułowaniem problemów naukowych, planowaniem badań naukowych oraz analizą i syntezą wyników tych badań	GPT_K2_W04, GPT_K2_W06	Egzamin pisemny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	dobiera i stosuje odpowiednie sposoby postępowania badawczego i metody w badaniach z zakresu gospodarki przestrzennej	GPT_K2_U02, GPT_K2_U06	Egzamin pisemny, Raport
U2	potrafi zaprojektować proces badawczy określając podstawowe etapy postępowania badawczego	GPT_K2_U02, GPT_K2_U06	Egzamin pisemny, Raport
U3	stosuje narzędzia i techniki badań ilościowych	GPT_K2_U02, GPT_K2_U05, GPT_K2_U06	Raport
U4	stosuje narzędzia i techniki badań jakościowych	GPT_K2_U02, GPT_K2_U05, GPT_K2_U06	Raport

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	potrafi dokonać krytycznej oceny zdobytej wiedzy oraz rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych	GPT_K2_K02	Egzamin pisemny, Raport
K2	jest gotów do rozwiązywania problemów w sposób kreatywny i z uwzględnieniem zasad poprawności metodologicznej	GPT_K2_K04	Egzamin pisemny, Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawowe informacje nt. nauki i metodologii nauk – rodzaje wiedzy ludzkiej; czym jest nauka i metodologia nauk; wiedza naukowa i jej cechy; podział nauk)	W1, W2	Wykład
2.	Charakterystyka metodologiczna gospodarki przestrzennej jako dyscypliny naukowej – charakterystyka metodologiczna dyscypliny naukowej; przedmiot i problematyka gospodarki przestrzennej; gospodarki przestrzennej a inne dyscypliny naukowe; miejsce gospodarki przestrzennej w systemie nauk	W1, W2, W3	Wykład
3.	Struktura wiedzy naukowej – składnik opisowy wiedzy; składnik nomologiczno-teoretyczny (prawa naukowe i teorie w GP)	W1, W2, W3	Wykład
4.	Funkcje wiedzy naukowej – Funkcja deskrypcyjna (opis i jego rola); Funkcja eksplanacyjna (wyjaśnianie i jego schematy); Funkcja prognostyczna (prognozy, modele prognostyczne, plan a prognoza), Funkcje pozapoznawcze (ideologiczna, światopoglądowa)	W1, W2	Wykład
5.	Dane i informacje w poznaniu naukowym: Dane i informacje a wiedza; Źródła danych i informacji; Interpretacja danych i błędy poznawcze	W1, W2, W3	Wykład, Laboratorium
6.	Postępowanie badawcze w nauce, cz.1 – Formułowanie problemów naukowych: Pojęcie problemu naukowego, Formułowanie i struktura problemów	W1, W3, W4, W5, U2	Wykład, Laboratorium
7.	Postępowanie badawcze w nauce, cz.2 – Rozwiązywanie problemów naukowych: Pojęcie metody naukowej; Składniki metody naukowej; Podział metod naukowych; Badania ilościowe a jakościowe;	W2, W3, W4, W5, K1	Wykład, Laboratorium
8.	Zmienne i ich pomiar (skale pomiaru); Operacjonalizacja zmiennych (metoda wskaźnikowa)	W1, W5, U1	Wykład, Laboratorium
9.	Metody zbierania danych: obserwacja, eksperyment, badania sondażowe, badania jakościowe (wywiad), metoda studium przypadku	W1, W4, W5, U1, U2	Wykład, Laboratorium
10.	Przetwarzanie i analiza danych: metoda analizy, metody matematyczno-statystyczne, metody badania związków między zmiennymi) Techniki analizy wyników badań)	W1, W4, W5, U1, U2	Wykład, Laboratorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
11.	Metoda reprezentacyjna w badaniu zjawisk społeczno-gospodarczych (założenia metody reprezentacyjnej, projektowanie i przeprowadzanie badania, reprezentatywność badań, metody doboru próby)	W1, W4, W5, U1, U2, K1	Wykład, Laboratorium
12.	Podstawowe techniki i narzędzia badawcze (ankieta, wywiad, kwestionariusz)	W1, W5, U3, K1, K2	Laboratorium
13.	Analiza wyników badań ilościowych	W1, W5, U3, K1, K2	Laboratorium
14.	Analiza tematyczna danych jakościowych	W1, W5, U4, K1, K2	Laboratorium
15.	Raportowanie wyników badania ilościowego i jakościowego	W1, W5, U3, U4, K1, K2	Laboratorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Metoda odwróconej klasy
Laboratorium	Uczenie problemowe (Problem-based learning), Metoda ćwiczeniowa, Metoda badawcza (dociekania naukowego)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zaliczenie na podstawie pisemnego egzaminu. Ocena zależna jest od liczby punktów uzyskanych na egzaminie pisemnym wg następującej punktacji (wyrażone w procencie maksymalnej liczby punktów do uzyskania): 0-50% - niedostateczny 51-60% - dostateczny 61-70% - dostateczny plus 71-80% - dobry 81-90% - dobry plus 91-100% - bardzo dobry
Laboratorium	Zaliczenie na podstawie zrealizowanych wszystkich zadań praktycznych i raportu końcowego. Ocena zależna jest od sumy punktów uzyskanych za wszystkie zadania wg następującej punktacji (wyrażone w procencie maksymalnej liczby punktów do uzyskania): 0-50% - niedostateczny 51-60% - dostateczny 61-70% - dostateczny plus 71-80% - dobry 81-90% - dobry plus 91-100% - bardzo dobry

Literatura

Obowiązkowa

1. Chojnicki Z., 1999. Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań. (Rozdz. 12 – Podstawy metodologiczne prognozowania w geografii ekonomicznej, Rozdz. 20 – Współczesne problemy gospodarki przestrzennej)
2. Chojnicki Z., 2010. Koncepcje i studia metodologiczne i teoretyczne w geografii. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań. (Rozdz. 5 – Wyjaśnianie w geografii społeczno-ekonomicznej w ujęciu relacjonistycznym)
3. Chojnicki Z., 2011. Koncepcje metodologiczne prawidłowości w geografii społeczno-ekonomicznej. [W:] K. Marciniak, K. Sikora, D. Sokołowski (red.), Koncepcje i problemy badawcze geografii. Wyższa Szkoła Gospodarki, Bydgoszcz, s. 59-67
4. Frankfort-Nachmias C., Nachmias D., 2001. Metody badawcze w naukach społecznych. Zysk i S-ka, Poznań.
5. Górniak J., Wachnicki J., 2004. Pierwsze kroki w analizie danych. SPSS for Windows. SPSS Polska, Kraków.
6. Wieczorkowska G., Wierzbński J., 2007. Statystyka. Analiza badań społecznych. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Dodatkowa

1. Babbie E., 2019. Badania społeczne w praktyce. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
2. Jabkowski P., 2015. Reprezentatywność badań reprezentatywnych: Analiza wybranych problemów metodologicznych oraz praktycznych w paradygmacie całkowitego błędu pomiaru. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
3. Nowak S., 1985. Metodologia badań społecznych. PWN, Warszawa.
4. Such J., Szczęśniak M., 2000. Filozofia nauki. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
5. Yin R. K., 2015. Studium przypadku w badaniach naukowych. Projektowanie i metody. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
6. Ziemiński Z., 2002. Logika praktyczna. PWN, Warszawa.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Laboratorium	30
Przygotowanie do egzaminu	20
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie raportu	40
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GPT_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny zdobytej wiedzy oraz rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych z uwzględnieniem opinii ekspertów
GPT_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do myślenia i działania w sposób kreatywny i przedsiębiorczy
GPT_K2_U02	Absolwent/ka potrafi stosować zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku studiów gospodarka przestrzenna
GPT_K2_U05	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę do rozwiązywania i rozstrzygania dylematów związanych z gospodarką przestrzenną, a także proponować w tym zakresie odpowiednie, nowe rozwiązania
GPT_K2_U06	Absolwent/ka potrafi zaplanować i wykonać zadania badawcze, sformułować i testować związane z nimi hipotezy oraz zinterpretować otrzymane wyniki i sformułować wnioski
GPT_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w sposób pogłębiony wybrane zagadnienia z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla gospodarki przestrzennej, w tym geografii społeczno-ekonomicznej, nauk o Ziemi i środowisku oraz architektury i urbanistyki, umożliwiające dostrzeganie związków i zależności między nimi
GPT_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym zakresie metody analizy i modelowania zjawisk społecznych i przyrodniczych w ujęciu przestrzennym, w tym z wykorzystaniem specjalistycznych narzędzi informatycznych
GPT_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym zakresie aktualne, dyskutowane w literaturze problemy i trendy rozwoju związane z gospodarką przestrzenną, w tym w szczególności w zakresie zmian systemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oraz adaptacji miast i regionów do tych zmian a także w zakresie zintegrowanego planowania przestrzennego i projektowania miast i obszarów wiejskich
GPT_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu złożonych zadań z zakresu zintegrowanego planowania strategicznego i przestrzennego w różnych skalach przestrzennych